

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Statliga anslag till forskning och utveckling

Ämnesområde
Forskning och det digitala samhället

Statistikområde
Forskning och utveckling

Produktkod
UF0306

Referenstid
2024

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Forskning och utveckling
E-post	fou-statistik@scb.se
Telefon	010-479 00 00 (Statistikservice)

Innehåll

1	Statistikens sammanhang	3
2	Undersökningsdesign	4
2.1	Målstorheter	4
2.2	Ramförfarande	4
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.4	Insamlingsförfarande.....	4
2.4.1	Datainsamling	4
2.4.2	Mätning.....	5
2.4.3	Bortfallsuppföljning	6
2.5	Bearbetningar.....	6
2.6	Granskning.....	7
2.6.1	Granskning under direktinsamlingen	7
2.6.2	Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden.....	7
2.6.3	Granskning av makrodata	7
2.6.4	Granskning av redovisning	8
2.7	Skattningsförfarande	8
2.7.1	Principer och antaganden	8
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	11
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	12
2.7.4	Röjandekontroll	12
3	Genomförande	12
3.1	Kvantitativ information.....	12
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	12

1 Statistikens sammanhang

Statistiken syftar till att belysa den statliga finansieringen av forskning och utveckling (FoU) och därigenom ge information om statens prioriteringar på forskningsområdet. Förutom att mäta hur mycket medel till FoU som finansieras av statliga anslag är syftet att belysa statens målsättningar/syfte med dessa satsningar genom att klassa de statliga budgetanslagen för FoU efter socioekonomiska ändamål. Den avser också att mäta hur stor del av de statliga FoU-medlen som riktar sig till att stödja transnationellt samordnad FoU. Statistiken framställs i enlighet med de riktlinjer som OECD har tagit fram och som finns beskrivna i Frascati Manual 2015: Guidelines for collecting and reporting data on Research and Experimental development. Undersökningen består av två delar, en modellbaserad del som mäter de totala budgeterade FoU-medlen i statsbudgeten och hur dessa fördelar sig på socioekonomiska ändamål (**Statliga budgetanslag för FoU**), samt en direktinsamlad del som mäter den del av de budgeterade FoU-medlen som går till transnationellt samordnad FoU (**Statliga anslag till transnationellt samordnad FoU**).

I detta dokument beskrivs översiktligt design och genomförande av den undersökning som leder till statistik av den statliga finansieringen av FoU. Dokumentet kompletterar kvalitetsdeklarationen för Statliga anslag till forskning och utveckling som finns tillgänglig på www.scb.se/UF0306 under rubriken Dokumentation. Både preliminär och slutlig statistik publiceras och denna dokumentation avser att beskriva statistikens framställning för båda versionerna. Skillnaden ligger främst i skattningsförfarandet och att slutlig statistik även tar hänsyn till beslutade ändringsbudgetar.

Produkten utgör, tillsammans med statistikprodukterna Forskning och utveckling i Sverige ([UF0301](#)), FoU i internationella koncerner ([NV1504](#)) och Innovation i företagssektorn ([UF0315](#)), basen i statistikfamiljen Science and Technology (STI).

Det finns en tydlig koppling till statistikprodukten UF0301-Forskning och utveckling i Sverige (som mäter utfallet av FoU-verksamheten inom olika samhällssektorer) och statistiken bygger på data från de slutliga observationsregistren i de ingående undersökningarna FoU inom offentlig sektor och FoU inom universitets- och högskolesektorn.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

De statistiska målstorheter som ska skattas är summor av statliga budgetanslag för FoU, totalt och fördelat på socioekonomiska ändamål, vilket utgiftsområde i statsbudgeten som anslaget tillhör, vilket departement som betalar ut medlen samt indelning av statliga FoU-medel till transnationella FoU-utförare och transnationella FoU-program.

2.2 Ramförfarande

Statliga anslag till forskning och utveckling

Observationsobjektet är statsanslaget i den beslutade statsbudgeten, inklusive beslutade ändringsbudgetar, för det innevarande referens- och budgetåret där rampopulationen består av samtliga statsanslag. Observationsobjektet sammanfaller inte med uppgiftskällan, se mer under avsnitt 2.7.

Statliga anslag till transnationellt samordnad FoU

Rampopulationen består av de sex statliga forskningsfinansiärerna (Vetenskapsrådet, Vinnova, Formas, Forte, Rymdstyrelsen och Energimyndigheten) samt övriga myndigheter som finansierat FoU med någon form av transnationellt samarbete. Urvalet baseras på data från Forskning och utveckling inom den offentliga sektorn 2023 och består av myndigheter som finansierat FoU i utlandet, i synnerhet till internationella organisationer, samt myndigheter som deltar i EU-ramprogram för FoU.

Observationsobjektet är den juridiska enheten och sammanfaller helt med uppgiftskällan. Kontaktvägar till uppgiftskällorna hämtas ifrån en fryst version av SCB:s myndighetsregister under november 2025.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

Inget urval och ingen uteslutning förekommer i undersökningarna.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamling

Statliga anslag till forskning och utveckling

Data hämtas ur register i form av administrativa data och slutliga observationsregister från de senaste insamlingsomgångarna av undersökningarna FoU inom offentlig sektor och FoU inom universitets- och högskolesektorn.

Administrativa data utgörs av en sammanställning över statsbudgeten som skickas av Finansdepartementet samt Ekonomistyrningsverkets (ESV) öppna data över årsutfallet för

statens budget¹. Budgetsammanställningen är en förutsättning för att kunna framställa statistiken och innehåller information om anslagsnummer, anslagsnamn, utgiftsområde i statsbudgeten, departement som betalar ut anslagsmedlet och beloppet på de anvisade medlen.

Som ett komplement till ovannämnda datakällor används också information från budgetpropositionen och statliga förvaltningsmyndigheters regleringsbrev. Budgetpropositionen finns tillgänglig på Regeringskansliets hemsida medan myndigheters regleringsbrev har sammanställts av ESV och finns på deras hemsida, [Regleringsbrev - Ekonomistyrningsverket \(esv.se\)](https://www.esv.se/Regleringsbrev-Ekonomistyrningsverket).

Statliga anslag till transnationellt samordnad FoU

Data samlas in genom direktinsamling via ett elektroniskt frågeformulär. Ett missivbrev går ut till samtliga myndigheter som ingår i undersökningen tio månader efter referensårets slut. Missivbrevet innehåller information om undersökningen, inloggningsuppgifter för att besvara frågeformuläret via webben samt information om svarsplikt. I de fall det finns en kontaktperson på enheten skickas missivbrevet till denna, annars adresseras det till registraturen.

Vid utebliven rapportering skickas påminnelsebrev via e-post ut, vilka till stor del innehåller samma information som missivbreven.

2.4.2 Mätning

Statliga anslag till forskning och utveckling

Hur identifiering av anslag som innehåller medel till FoU som används för att skatta de statistiska målstorheterna sker, beskrivs i avsnitt 2.5 och 2.7.1.

Statliga anslag till transnationellt samordnad FoU

Frågeformuläret konstrueras i SCB:s webbaserade insamlingsverktyg SIV. Bland fördelarna med SIV är att verktyget möjliggör användning av kontroller och filter i frågeformuläret. Filter innebär att uppgiftslämnarens svar på vissa frågor avgör om de ska besvara specifika följdfrågor eller inte. I sådana fall då följdfrågorna inte är relevanta för uppgiftslämnaren utifrån svaret på filterfrågan hoppar SIV automatiskt över följdfrågorna. Detta minskar risken för att uppgiftslämnare besvarar enkäten på ett sätt som är ologiskt, och leder till minskad uppgiftlämnarbörda.

¹ [Årsutfall för statens budget – öppna data - Ekonomistyrningsverket \(esv.se\)](https://www.esv.se/Årsutfall-för-statens-budget-öppna-data-Ekonomistyrningsverket)

Frågeformuläret har inbyggda kontroller. Kontrollerna hindrar uppgiftslämnaren från att gå vidare i frågeformuläret om en felaktig uppgift inte korrigeras. Denna typ av kontroller används för att förhindra ologiska svar.

Detaljerad information om observationsvariablerna finns i statistikens kvalitetsdeklaration och i dokumentationen av mikrodata som finns på produktens hemsida www.scb.se/UF0306 under rubriken Dokumentation.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Statliga anslag till forskning och utveckling

Inget bortfall förekommer i denna undersökning. Bortfall kan förekomma i FoU inom offentlig sektor och universitets- och högskolesektorn vars slutliga observationsregister statistiken delvis baseras på. I dessa undersökningar gjordes riktade insatser för att få in objekt som förväntades ha stor påverkan på statistiken och bortfallet i dessa undersökningar har liten påverkan på den framställda statistiken.

Statliga anslag till transnationellt samordnad FoU

Objektsbortfall (när svar inte inkommit) följs i första hand upp genom påminnelser till de myndigheter som inte inkommit med svar senast vid sista svarsdatum. En påminnelse via e-post skickades därefter ut med tre veckors mellanrum. Vid uteblivet svar efter påminnelseutskicket tas kontakt med myndigheten via telefon.

2.5 Bearbetningar

Statliga anslag till forskning och utveckling

Data från de olika datakällorna sammanförs och bearbetas i syfte att sammanställa ett slutligt observationsregister. För att kunna skatta målstorheterna behöver data från statsbudgeten kompletteras då FoU-innehållet i varje anslag behöver fastställas. Detta görs primärt genom att varje anslag tilldelas beräknade koefficienter för att i sin tur kunna härleda de variabler som används vid skattningsförfarandet. En FoU-koefficient tillämpas i syfte att härleda totala budgetanslag för FoU, medan ändamålskoefficienter tillämpas för att göra en funktionell fördelning på socioekonomiska mål. Hur FoU-koefficienter beräknas se avsnitt 2.7.1.

Koefficienterna ger inte fullständig täckning av de FoU-medel som finns i statsbudgeten. För att kompensera för detta görs en textanalys av budgetpropositionen och regleringsbrev i syfte att identifiera resterande budgetanslag som finansierar FoU samt det primära syftet/målsättningen med FoU-medlet.

Statliga anslag till transnationellt samordnad FoU

Insamlade variabler bearbetas inte ytterligare utan observerade data sammanställs till ett slutligt observationsregister. Då undersökningen endast går ut till ett fåtal myndigheter, samt att stort fokus går till att få in data från de primära statliga forskningsfinansiärerna, är bedömningen att i regel inte göra någon imputering för att kompensera för eventuellt bortfall.

2.6 Granskning

2.6.1 Granskning under direktinsamlingen

Granskning under insamlingen görs främst direkt hos källan och har som främsta syfte att få in korrekta värden direkt. Hur dessa kontroller är konstruerade beskrivs närmare under avsnitt 2.4.2.

2.6.2 Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden

Statliga anslag till forskning och utveckling

Selektiv granskning av mikrodata görs för budgetanslag vars FoU-koefficient är minst 0,75. En rimlighetsbedömning görs om FoU-koefficienten och ändamålskoefficienterna är rimliga. Om koefficienterna inte bedöms vara tillräckligt tillförlitliga görs en kalibrering av koefficienten med hjälp av information från budgetpropositionen och/eller regleringsbreven. Speciellt fokus läggs på ändamålskoefficienterna då totala FoU-medel som anslaget finansierar, i den mån det går, bör fördelas efter sitt primära syfte.

Validering av mikrodata görs också för att säkerhetsställa att logiska samband håller. De logiska samband som måste hålla är att summan av uppdelningarna måste överensstämma med totala budgetanslag för FoU.

Statliga anslag till transnationellt samordnad FoU

Inkomna svar granskas för att säkerhetsställa att inga oförklarade avvikelser finns i jämförelse mot föregående mätperiod. Vid behov tas kontakt med uppgiftslämnaren i samband med misstänkt avvikande värde för att säkerhetsställa att det är korrekt.

2.6.3 Granskning av makrodata

Granskning av de framställda statistikvärdena görs med jämförelser mot förra årets statistik. Jämförelserna görs på totalnivå och på de olika redovisningsgrupperna. Vid stora avvikelser identifieras de anslag eller myndigheter som har påverkan på punktskattningarna och vid behov görs justeringar på mikronivå enligt förfarandet som beskrivits under avsnitt 2.6.2.

2.6.4 Granskning av redovisning

Inför publicering granskas samtliga delar av datamaterialet efter laddning i SCB:s webbpubliceringsverktyg och efter laddning i Statistikdatabasen. SCB kontrollerar att alla tabeller och diagram finns med och att ingen av dem är tom eller innehåller obegripliga värden, till exempel interna koder. Rubriker och förklaringar till tabeller och diagram granskas så att de är korrekta. Kontroll att överensstämmelse råder där samma siffervärde eller text används på flera ställen utförs också.

2.7 Skattningsförfarande

2.7.1 Principer och antaganden

Statliga anslag till forskning och utveckling

För att skatta målstorheterna används en modellbaserad estimator där antaganden görs vid bearbetningen av mikrodata från undersökningarna FoU inom den offentliga sektorn och FoU inom universitets- och högskolesektorn för att härleda FoU- och ändamålskoefficienter. Koefficienterna baseras alltid på det senaste tillgängliga referensåret från dessa undersökningar, som genomförs vartannat år och publiceras med ett års fördröjning.

För preliminär statistik gäller:

- Vid udda referensår baseras koefficienterna initialt på data från T-2, men statistiken uppdateras senare med koefficienter från T-1. Detta innebär att preliminär statistik för udda år tas fram två gånger.
- Vid jämna referensår baseras preliminär statistik på koefficienter från T-3.

För slutlig statistik gäller:

- Vid udda referensår har målpopulationen och koefficienterna samma referensår (T).
- Vid jämna referensår baseras koefficienterna på T-1.

Undersökningen FoU inom offentlig sektor innehåller information om totala utgifter för utlagd och egen FoU finansierade av direkta statsanslag och hur dessa fördelar sig på anslagsnummer. Den samlar även uppgifter om hur dessa utgifter fördelas på socioekonomiska mål enligt NABS 2007. FoU-koefficienter för anslag som statliga myndigheter disponerar tas fram under antagandet att om medel från ett visst anslag finansierat FoU-verksamhet enligt myndighetens svar i undersökningen, så kommer en lika stor andel av anslaget finansiera FoU-verksamhet för det aktuella referensåret. Även fördelningen av anslagets totala FoU-medel på socioekonomiska mål

antas följa samma fördelning som myndigheterna har angett i undersökningen.

Inom utgiftsområde 16 (Utbildning och universitetsforskning) återfinns ramanslag för universitet och högskolor avsedda för forskning och forskarutbildning. Enligt OECD:s definition ska forskarutbildning inte räknas som FoU. FoU-koefficienter för dessa ramanslag tas fram i undersökningen FoU inom universitets- och högskolesektorn för att reducera bort utbildningsmomentet. Mer information om hur dessa koefficienter framställs finns i dokumentationen för UF0301 – Forskning och utveckling i Sverige på www.scb.se/UF0301 under rubriken Dokumentation.

Alla FoU-medel i dessa anslag antas gå till ändamålet NABS12 – Allmänvetenskaplig utveckling: FoU finansierat av statliga ramanslag till universitet och högskolor. Fördelningen av NABS12 på dess underkategorier antas följa samma fördelning som forskningsämnesområden enligt lärosätenas uppgifter.

Beräkningen av koefficienterna bygger på att anslag olika år går att koppla till varandra, dvs. att ett anslag för ett visst referensår motsvarar samma anslag för referensåret som koefficienterna bygger på. För de anslag som inte går att koppla bakåt i tiden används enbart textanalys. Anslag (exkl. ramanslagen till universitet och högskolor) som får en FoU-koefficient på 0,9 eller högre räknas upp till 1 då i princip alla dessa är rena forskningsanslag. Är anslaget inte av den karaktären görs en rimlighetsbedömning och ev. kalibrering av koefficienten med hjälp av information från budgetpropositionen. Anledningen till att dessa koefficienter räknas upp är att statistiken avser att mäta budgeterade och inte upparbetade FoU-medel.

FoU-koefficienten multipliceras med anslagets totala belopp för att härleda variabeln statliga budgetanslag för FoU. Härledning av variabeln kan beskrivas med formeln:

$$GBARD_i = RD_COEFF_i \times APPROPRIATION_i$$

där;

- i = Indexering av anslagen ($i = 1, 2, 3, \dots, I$)
- GBARD = Statliga budgetanslag för FoU för anslag i
- RD_COEFF = FoU-koefficienten för anslag i
- APPROPRIATION = Belopp på anslagsmedel för anslag i . För preliminär statistik är beloppet på anvisade medel i den ursprungliga statsbudgeten. För slutlig statistik inkluderar beloppet även anvisade medel som beslutats i ändringsbudgetar.

FoU-koefficienten kan beskrivas med formeln:

$$RD_COEFF_i = \frac{\sum_{j \in r} RD_{i,j}}{EXPENDITURE_i}$$

där;

- i = Indexering av anslagen ($i = 1, 2, 3, \dots, I$)
- j = Indexering av myndigheter ($j = 1, 2, 3, \dots, J$)
- r = Antal svarande myndigheter i undersökningen FoU inom offentlig sektor
- RD = Totala FoU-medel (egen + utlagd FoU) finansierat av anslag i och som rapporteras av myndighet j
- $EXPENDITURE$ = Beloppet på utfallet för anslag i

Ändamålskoefficienterna multipliceras med variabeln statliga budgetanslag för FoU för att fördela denna efter socioekonomiska ändamål. Statliga budgetanslag för FoU till ett visst socioekonomiskt ändamål kan beskrivas med formeln:

$$GBARD_NABS_{i,j} = COEFF_NABS_{i,j} \times GBARD_i$$

där;

- i = Indexering av anslagen ($i = 1, 2, 3, \dots, I$)
- j = Indexering av socioekonomiska mål ($j = 01-11, 13, 14$)
- $GBARD_NABS$ = Statliga budgetanslag för FoU för anslag i och till ett socioekonomiskt mål j
- $COEFF_NABS$ = Ändamålskoefficienten för anslag i och socioekonomiska målet j
- $GBARD$ = Statliga budgetanslag för FoU för anslag i

Ändamålskoefficienterna kan beskrivas med formeln:

$$COEFF_NABS_{i,j} = \frac{\sum_{k \in r} (p_{j,k} \times RD_{i,k})}{\sum_{k \in r} RD_{i,k}}$$

där;

- i = Indexering av anslagen ($i = 1, 2, 3, \dots, I$)
- j = Indexering av socioekonomiska mål ($j = 01-11, 13, 14$)
- k = Indexering av myndigheter ($k = 1, 2, 3, \dots, K$)
- r = Antal svarande myndigheter eller lärosäten i undersökningarna FoU inom offentlig sektor och FoU inom universitets- och högskolesektorn
- p = Andelen av totala FoU-medel (egen + utlagd FoU) till ett visst socioekonomiskt mål j för myndighet eller lärosäte k
- RD = Totala FoU-medel (egen + utlagd FoU) finansierat av anslag i och som rapporteras av myndighet eller lärosäte k

Statliga anslag till transnationellt samordnad FoU

Undersökningen är designad som en totalundersökning, det vill säga samtliga målobjekt i populationen ingår i urvalet. Därmed finns ingen osäkerhet kopplad till urval. FoU-medel som rapporteras av myndigheterna kommer ifrån anvisade anslagsmedel som även ingår i beslutade ändringsbudgetar. De variabelvärden som rapporteras av dem utgör därmed endast underlag för den slutliga statistiken.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Statliga anslag till forskning och utveckling

Skattning av målstorheterna sker genom summering av variabelvärdena för anslagen i hela populationen eller i olika delpopulationer/redovisningsgrupper. Punktskattningar för en variabel y enligt avsnitt 2.7.1, i en redovisningsgrupp D kan beskrivas med formeln:

$$t_D = \sum_{i \in P_D} y_i$$

där;

- i = indexering av anslagen ($i = 1, 2, 3, \dots, I$)
- D = indexering av redovisningsgrupperna (D = utgiftsområde, departement)
- P = Mängden anslag som tillhör redovisningsgrupp D
- t = Målstorheten
- y = variabelvärdet i tkr för anslag i

Statliga anslag till transnationellt samordnad FoU

Samma skattningsförfarande används som för undersökningen Statliga anslag till forskning och utveckling. Det som skiljer sig åt är objektstyperna och att inga redovisningstyper (indelning av populationen) förekommer. Punktskattningar för en variabel y kan beskrivas med formeln:

$$t_y = \sum_{i \in r_u} y_i$$

där;

- i = indexering av observationsobjekten (myndigheter) ($i = 1, 2, 3, \dots, I$)
- r_u = indexering av svarande myndigheter
- t = Målstorheten
- y = variabelvärdet i tkr för myndighet i

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Då båda undersökningarna är totalundersökningar finns inte någon slumpmässig osäkerhet som kan beskrivas genom osäkerhetsmått. Tillförlitligheten i statistiken fastställs genom bedömning av ämnesexperter. Statistikens tillförlitlighet beskrivs i mer detalj i undersökningens kvalitetsdeklaration.

2.7.4 Röjandekontroll

Statistiken behöver inga skyddsåtgärder p.g.a. statistiksekretess eftersom uppgifter om statens budget och enskilda myndigheter är allmänna handlingar. Någon röjandekontroll görs följaktligen inte.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Statliga anslag till forskning och utveckling

- Preliminär statistik: Den beslutade statsbudgeten för år 2024 innehöll 500 unika anslag varav 128 innehöll estimerade FoU-medel. Av dessa 128 anslag var det 117 som skattades via koefficienter medan resterande fångades upp via textanalysen.
- Slutlig statistik: Den beslutade statsbudgeten för år 2024, inklusive beslutade ändringsbudgetar, innehöll 501 unika anslag varav 128 innehöll estimerade FoU-medel. Av dessa 128 anslag var det 117 som skattades via koefficienter medan resterande fångades upp via textanalysen.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Inga påtagliga avvikelser har gjorts.